

Monumentnummer*: 517683

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 december 2000
Kadaster deel/nr 82794/134

Woonplaats* Amersfoort
Gemeente* Amersfoort
Provincie* Utrecht

Locatiennaam Amersfoort
Locatieomschrijving Soesterkwartier

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Amersfoort	D			10916
Amersfoort	D			8215

Omschrijving**

Omschrijving

Stadsarchitect W.H. Kam kreeg in 1895 de opdracht voor een ontwerp van het POORTGEBOUW van de Algemene Begraafplaats, waarbij zijn voorstel in hoofdzakelijk overgangsarchitectuur met neogotische kenmerken is uitgevoerd.

In het poortgebouw werden ruimten voor een woning en een aula opgenomen. Aan de woning is een kleine schuur gebouwd en aan de oostzijde werd een dakkapel toegevoegd, die beide buiten de bescherming vallen. Het enigszins verhoogd en aan een dubbele oprijlaan gelegen poortgebouw van de Algemene begraafplaats wordt door een hekwerk en een plantsoen van de openbare weg gescheiden. Het op een globale H-vormige plattegrond gelegen gebouw bestaat uit een hoogopgaande poort, twee lage tussenleden en twee haaks daarop staande vleugels. De poort met een ellipsvormige doorgang wordt bekroond door een tentdak, dat bedekt is met leien in maasdekking. De vleugels bezitten één bouwlaag met zadeldaken van blauwe kruispannen. De linker vleugel bestaat uit een aan de straatzijde gelegen wachtkamer, een bergruimte en een aan de begraafplaats gelegen opbaarruimte.

In de rechter vleugel bevindt zich een woning.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De op een lage plint geplaatste gevels zijn opgetrokken uit rode bakstenen, met op constructief belangrijke punten natuursteen-elementen als aanzet- en sluitstenen, consoles en bekroning van het kleine trapgeveltje aan de voorzijde. Op diverse plaatsen bevinden zich muurankers.

De symmetrische voorgevel (zuidzijde) bestaat uit de in het midden geplaatste poort, de iets teruggelegen, lage en smallere tussenleden met een dakpartij evenwijdig aan de straat en de hogere, bredere topgevels van de dwarsvleugels.

Het opgaand muurwerk van de toren reikt tot de nok van de tussenleden met daarboven een tentdak, dat bekroond wordt door een open lantaarn, eveneens met tentdak. Een grote spitsbooguitsparing vormt de entree tot de begraafplaats, die door middel van een tweedelig smeedijzeren hekwerk wordt afgesloten. De boog wordt door natuurstenen aanzet- en sluitstenen geaccentueerd. Op de hoeken van het muurvlak bevinden zich overhoeks geplaatste steunberen, met een natuurstenen afzaat. Onder de smalle daklijst, zijn gemetselde consoles aangebracht die tezamen een fries vormen.

De lijstgevel wordt in het midden onderbroken door een op vier natuurstenen consoles geplaatste voorzet(trap)gevel. De vier consoles ondersteunen drie kleine spitsbogen. De vijf trappen worden door natuurstenen ezelluggen afgedekt. In het midden van de trapgevel bevinden zich twee zeer smalle gekoppelde spitsboognissen, met een gezamenlijke natuurstenen dorpel. De iets teruggelegen voorgevels van de verbindingsleden zijn gelijk aan elkaar en symmetrisch. In het midden van het muurvlakken is een getoogde paneel deur geplaatst, die geflankeerd wordt door kleine, smalle vensters met waterlijst, gootlijsten op gesneden klossen. Recht boven de deuren bevinden zich in het dakvlak kleine dakkapellen met vierkant venster met overstekend zadeldak en een driepas in de beschoten top.

De voorgevels van de dwarsvleugels risaleren circa een meter ten opzichte van de verbindingsleden. De tuitgevels zijn symmetrisch. In de eerste bouwlaag bevindt zich een rechthoekig driestrooksvenster. De drie delen, waarvan het zesruits raam in het midden twee keer zo breed is als de drieruits raam ter zijde, worden van elkaar gescheiden door een bakstenen muurdam. Het venster heeft een natuurstenen onderdorpel en een bakstenen strek, met natuursteen-elementen op de aanzetten en op de punten waar de muurdammen de strek raken. Boven en naast de strek bevindt zich een geprofileerde natuurstenen lijst op kleine consoles. De tuitgevel kraagt uit, heeft schouders en een natuurstenen afdekking. In het midden is een gekoppeld spitsboogvenster aangebracht.

De symmetrische achtergevel heeft dwarsvleugels die sterker risaleren. Boven de spitsboog van de entree bevindt zich op het tentdak een kleine dakkapel met schilddak en driepas-detaillering. Evenals aan de voorzijde bevinden zich in de tussenleden naast de poort deuren, die geflankeerd worden door kleine, smalle vensters. In de achtergevel van beide zijvleugels is een zeslichtsvensters aangebracht.

De linker zijgevel is sober. Boven de één bouwlaag hoge bakstenen wand bevindt zich het zadeldak met in het midden een dakkapel. Tegen de vleugel staat rechts van het midden een muur, waartegen een klein houten hok is gebouwd dat buiten de rijksbescherming valt. Vanaf de muur neemt een ijzeren hekwerk, dat geheel rondom de begraafplaats staat, een aanvang. Rechts naast de muur bevindt zich een rechthoekig venster. Links naast de muur bevindt zich een deur met bovenlicht van de gereedschapskamer. Geheel links is een deur met bovenlicht van de lijkenkamer aangebracht.

De rechterzijgevel heeft diverse wijzigingen ondergaan. De aangebouwde schuur en een brede dakkapel vallen buiten de bescherming. In het midden van de noklijn bevindt zich een schoorsteen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In het interieur van de wachtkamer is op de noordwand een hoogopgaande gestucte schouw met spitsboog aangebracht. De woning is aanzienlijk gewijzigd. Op de verdieping zijn kleine slaapkamers ingebouwd. De ruimte boven de poort is in gebruik als slaapkamer.

Waardering

Het poortgebouw van de Algemene Begraafplaats is van algemeen belang vanwege zijn architectuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een in overgangsarchitectuurstijl met neogotische kenmerken ontworpen entreegebouw. Het poortgebouw is van ensemblewaarde in relatie tot de in de Engelse landschapstijl uitgevoerde aanleg van de begraafplaats. Het gebouw is van betekenis binnen het oeuvre van de architect en van stedenbouwkundige waarde gezien zijn ligging.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Poortgebouw